

**UCHWAŁA NR XXVII/103/12
RADY MIEJSKIEJ GRUDZIĄDZA
z dnia 26 września 2012 r.**

w sprawie przyjęcia "Programu wspierania rodziny w gminie - miasto Grudziądz na lata 2012-2014"

Na podstawie art. 176 pkt 1 i 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 i Nr 288, poz. 1690 oraz z 2012 r. poz. 579) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program wspierania rodziny w gminie - miasto Grudziądz na lata 2012- 2014” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXIV/61/08 Rady Miejskiej Grudziądza z dnia 28 maja 2008 r. w sprawie przyjęcia „Programu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną”.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Grudziądza .

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Arkadiusz Goszka

Załącznik
do Uchwały Nr XXVII/103/12
Rady Miejskiej Grudziądza
z dnia 26 września 2012 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE - MIASTO GRUDZIĄDZ
NA LATA 2012-2014

GRUDZIĄDZ, 2012 ROK

I. WSTĘP.....	3
II. PODSTAWY PRAWNE	3
III. DIAGNOZA STANU AKTUALNEGO W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY	
1. Charakterystyka rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem społecznym.....	3
2. Infrastruktura w zakresie pomocy i wspierania rodzin w Grudziądzu.....	5
IV. CEL GŁÓWNY	16
V.CELE OPERACYJNE	
1. Profilaktyka, edukacja i wczesna interwencja w rodzinach zagrożonych dysfunkcjami.....	16
2. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.....	18
3. Podejmowanie działań koordynujących i diagnostycznych wobec podmiotów zajmujących się rodzinami niewydolnymi wychowawczo.....	20
VI. REALIZACJA ORAZ MONITORING PROGRAMU	21

I. WSTĘP

Celem „Programu wspierania rodziny w gminie miasto Grudziądz na lata 2012-2014” jest skuteczne podejmowanie kompleksowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie dysfunkcyjnej zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Realizacja niniejszego Programu powinna prowadzić do ograniczenia zjawisk patologii społecznych wśród rodzin, podejmowania szeregu działań profilaktycznych i edukacyjnych, rozbudowy systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną. Program został opracowany w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta wyłącznie przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

II. PODSTAWY PRAWNE

1. Podstawowe przepisy prawa

„Program wspierania rodziny w gminie miasto Grudziądz na lata 2012-2014” opracowano w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.). Zgodnie z art.176 pkt 1 wyżej cytowanej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Poza wyżej cytowaną ustawą uzasadnienie dla działań, które będą podejmowane w ramach niniejszego Programu znaleźć można w n/w aktach prawnych:

- ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 roku, Nr 175, poz.1362 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 25 lutego 1964 roku - kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz.592 z późn. zm.).

2. Związek Programu ze Strategią rozwiązywania problemów społecznych miasta Grudziądz w latach 2004-2015

„Program wspierania rodziny w gminie miasto Grudziądz na lata 2012-2014” jest zgodny z *Celem operacyjnym 5: Doskonalenie systemu pomocy dziecku oraz rodzinie dysfunkcyjnej i problemowej* oraz z działaniem 5.3 w ramach wspomnianego celu: *Kompleksowe wspieranie dzieci i rodziny celem odbudowy więzi wewnątrzrodzinnych i przywrócenie właściwego funkcjonowania w społeczeństwie.*

III. DIAGNOZA STANU AKTUALNEGO W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

1. Charakterystyka rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem społecznym.

Zaburzona struktura rodziny niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka i jego więź z rodziną. Rodziny niewydolne wychowawczo odznaczają się często zaburzoną strukturą

w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci. Sytuacje te powodują, że rodzinami niewydolnymi wychowawczo musi zająć się sąd rodzinny. Najczęstszymi przyczynami objęcia rodzin nadzorem są:

- niewydolność wychowawcza,
- nadużywanie alkoholu,
- niedojrzałość emocjonalna rodziców oraz zaburzenia osobowości,
- brak odpowiedzialności rodziców za dzieci i przenoszenie jej na organizacje społeczne, szkołę oraz inne instytucje wspierające rodzinę,
- trudności finansowe wynikające z braku pracy oraz wykształcenia,
- przemoc fizyczna i psychiczna wobec członków rodziny związana z nadużywaniem alkoholu i środków odurzających.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią również znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przestępczość młodocianych, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się najczęściej niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym oraz szkolnym. U dzieci i młodzieży często pojawiają się zachowania buntownicze, agresywne, konfliktowe, łamanie panujących obyczajów, norm, wartości i przepisów prawa.

Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w roku 2011 oraz w okresie od stycznia do czerwca 2012 roku ilustruje poniższa tabela (źródło: sprawozdania MPiPS-03 za rok 2011 oraz za I półrocze 2012 roku).

		2011 rok		I półrocze 2012 roku	
Powód trudnej sytuacji życiowej		liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach
ubóstwo	1	4.352	9.999	3633	8023
sieroctwo	2	0	0	1	3
bezdomność	3	212	280	154	182
potrzeba ochrony macierzyństwa	4	241	919	145	587
w tym: wielodzietność	5	13	82	9	57
bezrobocie	6	4.044	9.946	3318	8076
niepełnosprawność	7	1.786	3.822	1467	3061
długotrwała lub ciężka choroba	8	1.501	3.321	1136	2534
bezradność w sprawach opiek.- wych. i prowadzenia gosp. dom.- ogółem	9	1.531	5.422	1241	4398
w tym: rodziny niepełne	10	1.263	3.872	1008	3078
rodziny wielodzietne	11	512	2.744	438	2316
przemoc w rodzinie	12	314	787	212	530
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	13	0	0	0	0
alkoholizm	14	595	989	532	836
narkomania	15	52	77	31	46

trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	16	107	150	99	124
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	17	2	17	3	23
zdarzenie losowe	18	18	48	16	28
sytuacja kryzysowa	19	329	822	227	567
klęska żywiołowa lub ekologiczna	20	0	0	0	0

Analizując powyższe zestawienie należy zwrócić szczególną uwagę na powody korzystania z pomocy wymienione w punktach 9-12 oraz 14, z których wynika, iż ponad 1/3 rodzin żyjących w ubóstwie to rodziny dotknięte bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (1531 rodzin w 2011 roku oraz 1241 rodzin w pierwszym półroczu 2012 roku). Ponadto część podopiecznych ośrodka uzależnionych jest od alkoholu (595 rodzin w roku 2011 oraz 532 rodziny w okresie od I do VI 2012).

Problemy rodzin niewydolnych wychowawczo są niezwykle złożone i często zdarza się, że jedna rodzina dotknięta jest wieloma dysfunkcjami. Specyfika tych rodzin wymaga od służb pomocowych zintensyfikowanych działań podejmowanych wielokierunkowo.

2. Infrastruktura w zakresie pomocy i wspierania rodzin w Grudziądzu.

Lp.	Nazwa podmiotu	Realizowane formy pomocy
1)	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	– realizowanie zadań pomocy społecznej w tym udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz w formie poradnictwa specjalistycznego – wspieranie rodziny poprzez przydzielanie asystenta rodziny
2)	Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego	– prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin oraz dzieci – prowadzenie certyfikowanego pokoju przesłuchań oraz hostelu dla dzieci krzywdzonych – organizowanie konferencji, kampanii profilaktycznych, warsztatów i wykładów związanych z problematyką dziecka krzywdzonego
3)	Centrum Profilaktyki i Terapii	– prowadzenie placówek wsparcia dziennego – realizowanie programów profilaktycznych w szkołach i przedszkolach – organizowanie kampanii profilaktycznych, konferencji i szkoleń dla kadry pedagogicznej, lekarzy oraz przedstawicieli instytucji zajmujących się pomaganiem dziecku i rodzinie – prowadzenie warsztatów profilaktycznych i konsultacji dla nauczycieli i pedagogów

4)	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	– prowadzenie działalności diagnostycznej – prowadzenie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego – prowadzenie zajęć terapeutycznych
5)	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego wraz z placówkami oświatowymi	– prowadzenie działalności edukacyjnej, profilaktycznej oraz poradnictwa pedagogicznego
6)	Komenda Miejska Policji	– podejmowanie działań o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym wobec osób i rodzin – udział w procedurze „Niebieska Karta”
7)	Sąd Rejonowy	– wydawanie zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych – kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych
8)	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	– motywowanie do leczenia odwykowego osób uzależnionych – wnioskowanie do sądu o leczenie odwykowe osób uzależnionych
9)	Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne	– działalność edukacyjna i profilaktyczna – współpraca z innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny

1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

1.1) Zadania pomocy społecznej na rzecz rodzin niewydolnych wychowawczo

1.1.1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Grudziądzu w zakresie działań podejmowanych na rzecz rodzin niewydolnych wychowawczo na stałe współpracuje m.in. z takimi podmiotami jak: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Leczenia Uzależnień od Alkoholu i Innych Uzależnień, Centrum Profilaktyki i Terapii. Współpraca MOPR z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dotyczy przede wszystkim działań podejmowanych na rzecz dzieci pochodzących z rodzin patologicznych dotkniętych chorobą alkoholową w zakresie organizowania wypoczynku letniego, a także działań zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez podopiecznych MOPR.

1.1.2) W obawie przed marnotrawieniem środków finansowych pracownicy socjalni kładą szczególny nacisk na konieczność udzielania rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz podopiecznym uzależnionym od alkoholu pomocy w naturze. Wśród tych form pomocy wyróżnić m.in. można: żywność pochodzącą z Grudziądzkiego Banku Żywności oraz z Programu pn. „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej”, posiłek w jadalni GC „Caritas” ewentualnie w barze na terenie Grudziądza, poradnictwo prawne oraz psychologiczne, pracę socjalną, kontraktowanie pomocy.

1.1.3) W celu zmotywowania rodzin do określonych działań pracownicy socjalni wykorzystują narzędzie jakim jest kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny to narzędzie pracy socjalnej, które pomaga pracownikowi socjalnemu jeszcze dokładniej zdiagnozować środowisko, określić przyczyny trudnej sytuacji rodziny oraz źródła tych przyczyn. Ponadto daje możliwość określenia mocnych i słabych stron środowiska, a także jego zasoby i deficyty. Należy podkreślić, że kontrakt socjalny zwiększa szanse skuteczności pracy

socjalnej z rodziną. Szczegółowa diagnoza środowiska z kolei pozwala na opracowanie działań i przewidywanych efektów tych działań, które w ramach kontraktu rodzina będzie podejmowała „pod okiem” pracownika socjalnego. Kontraktowanie pomocy daje pracownikom socjalnym możliwość uzależniania wsparcia od podejmowanych przez podopiecznych działań. Wspomnieć również należy, że w przypadku osób, które odmawiają współpracy z pracownikiem socjalnym, nie wywiązują się z kontraktu, nierzadko podejmowana jest decyzja o ograniczeniu pomocy lub o odmowie przyznania świadczeń. U niektórych osób dopiero taka metoda pracy daje motywację do zmiany zachowań i przyzwyczajzeń.

1.1.4) Do zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie należy również działalność profilaktyczna oraz poradnictwo specjalistyczne. Rodziny, które własnym staraniem nie są w stanie przezwyciężyć trudności związanych z opieką i wychowaniem dzieci mogą liczyć na pomoc w zakresie poradnictwa specjalistycznego. W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie funkcjonujący Zespół Poradnictwa Specjalistycznego prowadzi działalność w zakresie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego obejmującego procesy diagnozowania i profilaktyki. W 2011 roku odbyło się łącznie 389 konsultacji psychologicznych, a w okresie od I 2012 roku do VI 2012 roku 506 konsultacji.

Konsultacje z osobami dorosłymi dotyczyły:

- przemocy oraz problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków, leków (rok 2011 – 205 porad, I półrocze 2012 roku - 248 porad),
- zaburzeń i chorób psychicznych (myśli samobójcze, nerwica, depresja, schizofrenia), dokonywanie diagnozy, udzielanie wsparcia (w roku 2011 – 85 konsultacji, w I półroczu 2012 roku - 142 konsultacje),
- problemów wychowawczych (nierealizowanie obowiązku szkolnego, zaburzenia zachowania dzieci, niejasny system nagradzania i karania), zaburzeń relacji między członkami rodzin, diagnozowania trudności wychowawczych, przekazywania wskazówek wychowawczych (rok 2011 – 75 konsultacji, I półrocze 2012 roku - 65 konsultacji).

Poradnictwo na rzecz dzieci dotyczyło zaburzeń psychicznych, trudności wychowawczych i zaburzonych relacji w rodzinie oraz przemocy i alkoholizmu w rodzinie (w 2011 roku – 24 konsultacje, w I półroczu 2012 roku – 51 konsultacji).

W zakresie poradnictwa rodzinnego osoby i rodziny zgłaszające różne problemy zaburzające prawidłowe funkcjonowanie rodziny korzystały z porad specjalistów pracy socjalnej. Przy współudziale pracowników Zespołu klienci występowali o alimenty, rozwód, separację, rozdzielenie majątkową, eksmisję. Pracownicy pomagali podopiecznym redagować pisma urzędowe i procesowe.

Z kolei poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji m.in. o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. W roku 2011 radca prawny udzielił porad 403 rodzinom, natomiast w pierwszym półroczu 2012 roku 183 rodzinom.

1.1.5) Działania profilaktyczne kierowane do rodzin MOPR podejmuje w formie projektów socjalnych. W roku 2011 zrealizowano następujące projekty skierowane do rodzin niewydolnych wychowawczo:

- „Szkoła dla rodziców”

Projekt skierowano do rodzin niewydolnych wychowawczo mających trudności z prawidłowym wypełnianiem ról rodzicielskich. Celem projektu było skuteczne doskonalenie umiejętności wychowawczych rodziców, pogłębienie ich więzi z dziećmi oraz budowanie prawidłowych relacji w rodzinie. Istota szkoły dla rodziców polegała na uświadomieniu rodzicom wartości i znaczenia wychowania dla rozwoju dziecka. W okresie sprawozdawczym zrealizowano jedną edycję warsztatów umiejętności wychowawczych

„Szkoła dla Rodziców”. Zajęcia rozpoczęły się w XII 2010 roku i trwały do III 2011 roku. Łącznie odbyło się 12 spotkań. Siedem osób uzyskało potwierdzenie ukończenia zajęć.

– „Zespoły interwencyjne”

Celem projektu było ograniczenie zjawiska patologii społecznej poprzez monitorowanie, interwencję oraz udzielenie wsparcia rodzinom z dziećmi. W szczególności nadzór dotyczył rodzin niewydolnych wychowawczo, zaniedbujących swoje obowiązki wobec małoletnich dzieci, rodzin, w których niejednokrotnie dochodziło do aktów przemocy, dotkniętych alkoholizmem, a także innymi patologiami, które stanowiły realne zagrożenie dla dzieci, ich zdrowia fizycznego, psychicznego, a często nawet życia. W 2011 roku miało miejsce 29 wyjazdów wspólnie z Policją, w ramach których odwiedzono 124 środowiska. Ogółem złożono 405 wizyt w tych rodzinach. Projekt był kontynuowany w pierwszym półroczu 2012 roku, gdzie miały miejsce 3 wyjazdy, w ramach których odwiedzono 28 środowisk.

1.1.6) Działania profilaktyczne wobec rodzin, które nie są w stanie prawidłowo wypełniać funkcji opiekuńczo-wychowawczych MOPR do grudnia 2011 roku realizował również w formie projektu konkursowego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego pt. „Rodzina gwarancją lepszej przyszłości”- Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Głównym celem projektu była poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez działania aktywizujące. Instytucją Pośredniczącą był Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, zaś Instytucją Wdrażającą Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu.

Grupę docelową stanowiło łącznie 60 kobiet niezatrudnionych (bezrobotnych), zagrożonych wykluczeniem społecznym, będących w wieku aktywności zawodowej i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej tutejszego ośrodka oraz ich najbliższe otoczenie, zakwalifikowanych w procesie rekrutacji. Z uczestniczkami projektu zawierany był kontrakt socjalny gwarantujący zapewnienie wsparcia asystenta rodzinnego, warsztaty podnoszące kompetencje społeczne, usługi psychologiczne i wspierające tj. poradnictwo indywidualne oraz doradztwo zawodowe. Ponadto projekt zakładał objęcie rodzin wsparciem w formie usług mających na celu poprawę wizerunku i zdrowia oraz organizację czasu wolnego.

1.2) MOPR jako podmiot organizujący pracę z rodziną

1.2.1) W dniu 2 stycznia 2012 roku Prezydent Grudziądza *Zarządzeniem Nr 2/12 w sprawie wyznaczenia podmiotu organizującego pracę z rodziną dla mieszkańców Grudziądza* nałożył obowiązek organizowania powyższego w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Grudziądzu. Z dniem 1 marca 2012 roku w gminie - miasto Grudziądz zatrudniono dwóch asystentów rodziny w ramach umowy o pracę. Docelowo w roku 2012 gmina zatrudni 5 asystentów rodziny. W latach kolejnych w zależności od potrzeb zatrudnienie może ulec zwiększeniu.

1.2.2) W oparciu o przepisy art.15 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystenci rodziny prowadzą działania polegające na:

- opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,

- opracowaniu, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych z dziećmi,
- wspieraniu aktywności społecznej rodzin,
- motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku oraz monitorowaniu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzaniu, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- współpracy z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

2) Centrum Profilaktyki i Terapii

2.1) Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przewiduje, że pomoc w opiece i wychowaniu dziecka może odbywać się w formie wsparcia dziennego na bazie placówek oraz przy współudziale rodzin wspierających. Placówka wsparcia dziennego zapewnia dzieciom nieodpłatną opiekę i współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest dobrowolny, chyba, że do placówki skieruje sąd. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie: opiekuńczej, specjalistycznej, pracy podwórkowej lub w połączonych formach.

2.2) Zadania placówek wsparcia dziennego:

w formie opiekuńczej

- zapewnienie opieki i wychowania,
- zapewnienie pomocy w nauce,
- organizacja czasu wolnego, zabawy i zajęć sportowych,
- rozwój zainteresowań.

o charakterze specjalistycznym

- wszystkie zadania jak wyżej,
- organizowanie zajęć socjoterapeutycznych, terapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych oraz logopedycznych,
- realizowanie indywidualnego programu korekcyjnego, programu psychokorekcyjnego lub psychoprofilaktycznego, w szczególności terapii pedagogicznej, psychologicznej i socjoterapii.

w formie pracy podwórkowej

- realizowanie działania animacyjnych i socjoterapeutycznych.

2.3) Na terenie gminy - miasto Grudziądz placówki wsparcia dziennego, o których mowa w cytowanej ustawie są prowadzone przez Centrum Profilaktyki i Terapii, które podejmuje m.in. działania na rzecz dzieci i młodzieży w formie opiekuńczej oraz specjalistycznej. Spośród wymienionych poniżej świetlic numerowane od 1 do 5 spełniają kryteria placówek wsparcia dziennego, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- Świetlica Socjoterapeutyczna „Przystań dziewiątki” przy Szkole Podstawowej Nr 9 ul. Forteczna 29,
- Świetlica Socjoterapeutyczna „Gniazdo” ul. Mikołaja z Ryńska 10,
- Świetlica Socjoterapeutyczna „Stokrotka” ul. Sobieskiego 12,
- Świetlica Socjoterapeutyczna „Chatka Puchatka” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 5 ul. Nauczycielska 19,
- Świetlica Socjoterapeutyczna „Misiolandia” przy Szkole Podstawowej Nr 12 ul. Moniuszki 14,
- Świetlica Socjoterapeutyczna „Dąbrowa” przy Szkole Podstawowej Nr 18 ul. Dąbrówki 7,
- Świetlica Socjoterapeutyczna „Pomocna dłoń” przy Gimnazjum Nr 6 Al. 23 Stycznia 30,
- Świetlica Socjoterapeutyczna „Zacisze” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 ul. Droga Mazurska 2,
- Świetlica Socjoterapeutyczna „Światło” przy Gimnazjum Nr 4 ul. Konarskiego 14,
- Świetlica Socjoterapeutyczna „Słoneczko” ul. Śniadeckich 6,
- Ośrodek Terapii Uzależnień Dzieci i Młodzieży ul. Mikołaja z Ryńska 10,
- Młodzieżowy Klub Socjoterapeutyczny ul. Śniadeckich 6.

2.4) Centrum prowadzi szeroką działalność profilaktyczną i terapeutyczną. W szczególności:

- realizuje programy profilaktyczne w szkołach i przedszkolach,
- organizuje konferencje i szkolenia dla kadry pedagogicznej, lekarzy oraz przedstawicieli instytucji zajmujących się pomaganiem dziecku i rodzinie,
- prowadzi warsztaty profilaktyczne,
- organizuje konsultacje dla nauczycieli i pedagogów,
- przejmuje patronat nad akcjami profilaktycznymi (olimpiady, festyny, konkursy, debaty),
- prowadzi „Szkołę dla rodziców i wychowawców”,
- koordynuje ogólnomiejskie oraz bierze udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych.

2.5) Główną działalnością Centrum jest *prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci*. W roku 2011 do świetlic, o których mowa uczęszczało 829 dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, z czego część dzieci pochodziło z rodzin zakwalifikowanych jako żyjące w niedostatku. W okresie od I do VI 2012 roku do świetlic uczęszczało 567 dzieci.

Młodzieżowy Klub Socjoterapeutyczny realizuje zadania przede wszystkim poprzez funkcjonowanie grupy rozwojowej dla młodzieży powyżej 16 roku życia. Prowadzi wiele atrakcyjnych zajęć stanowiących alternatywę wobec sięgania przez młodych ludzi po środki odurzające, przejawy agresji, kradzieże itp.

W strukturach Centrum Profilaktyki i Terapii funkcjonuje *Ośrodek Terapii Uzależnień Dzieci i Młodzieży*, który prowadzi grupy edukacyjne dla dzieci i młodzieży

eksperymentującej z alkoholem i narkotykami, grupy wsparcia dla rodzin osób uzależnionych, grupy psychoedukacyjne i zadaniowe. Ośrodek prowadzi wczesną terapię uzależnień oraz terapię motywującą, udziela również porad indywidualnych dla rodziców i dzieci. W Ośrodku realizowana jest też terapia rówieśnicza oraz terapia rodzin. Szkolny Edukator Profilaktyki działający przy Ośrodku Terapii Uzależnień Dzieci i Młodzieży prowadzi warsztaty profilaktyczne dla młodzieży na terenie grudziądzkich szkół oraz zajęcia z rodzicami.

Ponadto do zadań ośrodka należy również organizowanie spotkań informacyjno-edukacyjnych dla kadry pedagogicznej, rodziców, dzieci i młodzieży szkolnej, a także dla pracowników socjalnych, przedstawicieli sądu, policji, straży miejskiej i innych podmiotów.

3) Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego

3.1) Wszystkie formy działalności w/w placówki realizowane są w oparciu o opracowane Programy uwzględniające specyfikę potrzeb dzieci i ich rodzin oraz rodzaj dysfunkcji.

3.2) W ramach Centrum funkcjonuje Poradnia Rodzinna, której działalność obejmuje następujące usługi:

- mediacje rodzinne,
- poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne,
- specjalistyczna obsługa kontaktów rodziców z dziećmi w sytuacjach konfliktowych, zgodnie z postanowieniami Sądu Rejonowego w Grudziądzu oraz Sądu Okręgowego w Toruniu,
- kampanie profilaktyczno-edukacyjne,
- warsztaty i zajęcia edukacyjne dla rodziców.

Usługi Poradni Rodzinnej skierowane są do rodzin poszukujących fachowego wsparcia terapeutycznego w kryzysie lub sytuacji traumatycznej z terenu miasta Grudziądz oraz do rodzin dzieci opuszczających placówkę opiekuńczo-wychowawczą na mocy postanowienia Sądu oraz dzieci potrzebujących wsparcia w procesie edukacji. Rodziny mogą zgłaszać się same, posiadając informacje o w/w formie pomocy, również na wniosek kuratorów sądowych, pedagogów szkół i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Poradnia realizuje też zalecenia wynikające z postanowienia Sądu o objęciu rodziny lub dzieci oddziaływaniami terapeutycznymi, z których prowadzący specjalista składa sądowi okresowe, pisemne sprawozdania.

Usługi Poradni Rodzinnej realizowane są w formie:

- Mediacji rodzinnych - dotyczą najczęściej rodziców w sytuacjach konfliktowych, w trakcie rozwodów, którzy chcą unormować sprawy związane z opieką nad dziećmi i kontaktów z nimi oraz rodziców i dzieci w okresie dojrzewania. W roku 2011 przeprowadzono 8 jednorazowych spotkań mediacyjnych, natomiast w I półroczu 2012 r. odbyło się 10 spotkań.
- Diagnozowania dzieci – ofiar przemocy, w tym seksualnej - diagnozowanie odbywa się poprzez wykorzystanie istniejącej bazy i wysoko specjalistycznych i profesjonalnych narzędzi diagnostycznych, które Centrum posiada, a także wysoko kwalifikowanych specjalistów.
- Organizowania kontaktów rodziców i dzieci w sytuacjach konfliktowych - usługa jest realizowana na podstawie postanowienia Sądu, w sytuacji braku możliwości porozumiewania się stron w sprawie kontaktów z małoletnimi dziećmi, które mogą w bezpiecznych, neutralnych i komfortowych warunkach odbywać się na terenie Centrum. W spotkaniach uczestniczy psycholog oraz pedagog. W spotkaniach

wykorzystuje się także mediacje, lustro weneckie i salę terapeutyczną. Ze spotkania sporządzana jest stosowna dokumentacja oraz sprawozdanie do Sądu.

- Kampanii profilaktyczno-edukacyjnych - w styczniu 2010 r. odbyła się w Centrum konferencja rozpoczynająca kampanię profilaktyczną dot. przeciwdziałania przemocy wobec dzieci, w której uczestniczyli przedstawiciele instytucji zajmujących się pomocą i wsparciem rodzin z terenu Grudziądza. W ramach spotkania przedstawiono założenia bezpłatnych warsztatów dla rodziców posiadających dzieci do lat 3 w ramach Programu „Bez klapsa, jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice”. Patronat nad nim objął Prezydent Grudziądza. W IV i V 2010 r. rozpowszechniono na terenie wszystkich instytucji miasta informacje w ramach tzw. „Pakietu dobrego rodzica” oraz informacyjne plakaty opracowane przez specjalistów Centrum. Od rozpoczęcia kampanii odbyło się 12 cykli warsztatów, w których łącznie wzięło udział 137 rodziców. Z kolei w I półroczu 2012 przeprowadzono 2 tury warsztatów, w których wzięło udział 26 uczestników.
- Profesjonalnego pokoju przesłuchań – który spełnia określone standardy i jest wyposażony w nowoczesne narzędzia diagnostyczne, co zostało potwierdzone certyfikatem Fundacji „Dzieci Niczyje” i Ministerstwa Sprawiedliwości. Jest to zespół pomieszczeń dostosowanych do potrzeb psychofizycznych dzieci jak również do formalnych wymogów procesowych przesłuchań małoletnich dzieci. Pokój przesłuchań wykorzystywany jest przez sąd rejonowy, okręgowy, prokuraturę, policję, biegłych psychologów. Z działalności i sposobu wykorzystania pokoju sporządzane są okresowe sprawozdania dla potrzeb Ministerstwa Sprawiedliwości i Fundacji „Dzieci Niczyje”. W 2011 r. odbyło się 48 przesłuchań, a w I półroczu 2012 r. odbyły się 24 przesłuchania.
- Terapii dzieci ofiar i świadków przemocy, w tym seksualnej - usługi są skierowane do dzieci ofiar przemocy jak i do niekrzywdzącego rodzica (opiekuna) w postaci terapii, konsultacji, poradnictwa i wsparcia psychologicznego. W/w pomoc świadczą psychologowie posiadający w tym zakresie określone kwalifikacje. Terapia trwa od 2 do 6 miesięcy, spotkania z dziećmi odbywają się raz w tygodniu. Wsparciem terapeutycznym objęta jest również rodzina dziecka. W 2011 r. terapią zostało objętych 12 dzieci będących ofiarami przemocy seksualnej, natomiast w I półroczu 2012 r. terapią objęto 8 dzieci.
- Opiekuna dziecka - ofiary przestępstwa - usługa skierowana jest do mieszkańców miasta oraz wychowanków Centrum, a jej celem jest wsparcie i pomoc rodzicom (opiekunom) dzieci - ofiar przemocy, dostarczenie im wiedzy w zakresie istniejących przepisów i procedur prawnych, kompetencji policji, prokuratury i sądu, możliwości pomocy terapeutycznej dzieciom, a także przygotowanie dziecka i rodziny do uczestnictwa w procedurze przesłuchania oraz ewentualne towarzyszenie im w procesach sądowych. W/w usługi świadczone są przez certyfikowanych profesjonalistów (pedagogów i psychologów) przygotowanych przez Fundację „Dzieci Niczyje”, którzy pełnią dyżury 1 raz w tygodniu w godz. 15 - 18. Istnieje także możliwość uzyskania porad telefonicznie. W 2011r. opiekunowie pełniący dyżury udzielili 49 porad przez kontakt osobisty, 26 porad telefonicznych, objęto także indywidualną opieką wspierającą 15 dzieci będących w trakcie procedur sądowych. Z kolei w I półroczu 2012 r. udzielono 26 porad przez kontakt osobisty, 13 porad telefonicznych, objęto także indywidualną opieką wspierającą 8 dzieci.

4) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

4.1) Główne zadania poradni to:

- wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, efektywności uczenia się,
- nabywania i rozwijania umiejętności rozwiązywania konfliktów i problemów,

- profilaktyka uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka,
- profilaktyka zachowań agresywnych i przemocy,
- terapia zaburzeń rozwojowych i zaburzeń dysfunkcyjnych,
- prowadzenie edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny i szkoły.

4.2) Poradnia realizuje następujące działania:

- porady i konsultacje dla rodziców i nauczycieli w Punktach Konsultacyjnych: ds. przemocy w rodzinie (w tym przemoc seksualna), ds. dzieci z zaburzeniami zachowania i niedostosowaniem społecznym, ds. interwencji kryzysowej i mediacji,
- terapia systemowa rodzin,
- program edukacyjno-profilaktyczny dla uczniów klas I-III szkół podstawowych „Bezpieczny dotyk”,
- zajęcia psychoterapeutyczne – grupowe dla młodzieży gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych z problemami psychicznymi,
- zajęcia grupowe dla uczniów szkół gimnazjalnych - trening umiejętności społecznych z elementami treningu kontroli złości i wnioskowania moralnego,
- zajęcia terapeutyczne – grupowe dla dzieci z zespołem Aspergera (uczniowie szkoły podstawowej),
- mediacje i interwencje kryzysowe w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowych,
- indywidualna terapia dzieci i młodzieży,
- oddziaływania wspierające,
- uczestnictwo w miejskim zespole interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Poradnia realizuje swoje zadania poprzez: diagnozowanie, opiniowanie, działalność terapeutyczną, prowadzenie grup wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencję kryzysową, działalność profilaktyczną, poradnictwo, konsultacje, działalność informacyjno-szkoleniową.

5) Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego

5.1) Wydział realizuje zadania oświatowe oraz opiekuńczo-wychowawcze, w tym m.in.:

- nadzoruje działalność oświatową i wychowawczą wszystkich placówek przedszkolnych i szkolnych na terenie miasta,
- kieruje dzieci i młodzież do szkół specjalnych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodków socjoterapii,
- współpracuje z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- kontroluje spełnianie obowiązku szkolnego i nauki,
- prowadzi sprawy związane z przydziałem i kontrolą realizacji zajęć pozalekcyjnych w szkołach dla dzieci i młodzieży,
- prowadzi sprawy związane z pomocą materialną o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Grudziądza (stypendia socjalne, wyprawki szkolne, podręczniki, mundurki itp.).

5.2) W podległych wydziałowi szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych realizowanych jest szereg programów profilaktycznych w celu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy. Ponadto prowadzona jest szeroka kampania informacyjna w środowisku szkolnym o możliwościach i formach uzyskania pomocy w przypadku wystąpienia problemu alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy. Placówki

oświatowe organizują imprezy otwarte, plenerowe z promocją rodzin, integracji wielopokoleniowej i osób niepełnosprawnych. Ponadto prowadzą systematyczne działania mające na celu rozpoznawanie i diagnozowanie zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie i profilaktyką. Współpracują z rodzicami, z psychologami i terapeutami w zakresie zaspokajania potrzeb rozwojowych, a także przeciwdziałania zagrożeniom i uzależnieniom. Realizowane są działania wychowawcze i profilaktyczne poprzez udział uczniów szkół w różnorodnych akcjach, imprezach i przedsięwzięciach.

5.3) Rodziny niewydolne wychowawczo oraz dzieci są systematycznie wspierane poprzez:

- kierowanie dzieci do świetlic socjoterapeutycznych,
- ofertę korekcyjno-kompensacyjną dla dzieci i rodziców,
- kierowanie dzieci i rodziców do poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- organizowanie pomocy o charakterze socjalnym.

5.4) Placówki oświatowe stale współpracują z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i rodzin, tj. m.in. z: Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej, Centrum Profilaktyki i Terapii, sądem, policją, strażą miejską, organizacjami pozarządowymi (GC „Caritas”, PCK).

6) Komenda Miejska Policji

Do zadań funkcjonariuszy Policji należy m.in. podejmowanie działań prewencyjnych wobec rodzin. W roku 2011 oraz w I półroczu roku 2012 ilość podejmowanych działań kształtowała się następująco:

- ilość wypełnionych Niebieskich Kart – 285 (2011 rok) oraz 113 (I-VI 2012 roku),
- ilość skierowanych wystąpień do Sądu Rejonowego w Grudziądzu w związku ze stwierdzonymi przypadkami przejawów demoralizacji małoletnich lub zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych ze strony rodziców lub opiekunów – 165 (2011 rok) oraz 85 (I-VI 2012 roku),
- ilość osób doprowadzonych do izby wytrzeźwień w wyniku przeprowadzonych interwencji domowych – 545 (2011 rok) oraz 241 (I-VI 2012 roku).

Poza ewidencjonowanymi działaniami dzielnicowi systematycznie wizytowali środowiska rodzinne zagrożone przemocą oraz takie, w których występują problemy związane z alkoholizmem, narkomanią, zaniedbaniami wychowawczymi wobec dzieci.

7) Sąd Rejonowy

Działalność sądu między innym poprzez pracę profilaktyczną, wychowawczą i resocjalizacyjną kuratorów sądowych oddziałuje na dzieci i młodzież z grup zagrożonych oraz ich rodziny. Przedstawia im ofertę pomocy i proponuje formy spędzania czasu wolnego. W sprawach opiekuńczych sąd podejmuje następujące działania:

- ustanowienie nadzoru kuratorskiego,
- ustanowienie opiekunów prawnych,
- ustanowienie rodziny zastępczej,
- skierowanie na terapię rodzinną,
- skierowanie na leczenie odwykowe,
- skierowanie do uczestnictwa w Dzielnej Grupie Wsparcia,
- ustanowienie odpowiedzialnego nadzoru rodziców,
- ustanowienie pieczy nad małoletnim,

- skierowanie na badania do Rodzinnego Ośrodka Konsultacyjno-Diagnostycznego przy Sądzie Okręgowym w Toruniu,
- skierowanie do świetlicy socjoterapeutycznej,
- postanowienie o umieszczeniu w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

8) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Przemoc w rodzinie, jako iż często ściśle związana z problemem alkoholowym, została uznana jako jedno z podstawowych zadań ujętych w Miejskim Programie. W ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowane są zadania zmierzające do udzielania wsparcia rodzinom, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz przemoc. Ponadto Komisja prowadzi profilaktyczną działalność informacyjną, edukacyjną i szkoleniową.

9) Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne podejmujące działania na rzecz rodziny:

9.1) Grudziądzkie Towarzystwo Pomocy Dziecku i Rodzinie „Homini”, które w szczególności zajmuje się:

- organizowaniem konferencji i szkoleń dla lokalnego środowiska i przedstawicieli instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie,
- udziałem w kampaniach profilaktyczno-edukacyjnych,
- współpracą z Fundacją „Dzieci Niczyje” na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz pomocy dzieciom krzywdzonym, ich rodzinom i opiekunom,
- współpracą z Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego na rzecz rodzin i dzieci z obszarów zagrożonych przemocą,
- współpracą z organizacjami i stowarzyszeniami na rzecz organizacji wypoczynku dla dzieci z Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego,
- realizacją programów profilaktycznych w celu kształtowania zasad współpracy i współżycia w grupie, redukcji zachowań agresywnych, uczenia nieagresywnych sposobów reagowania w sytuacjach trudnych, uczenia technik samokontroli, nauczania uczestników konstruktywnych form odreagowania napięć oraz wyrażania negatywnych uczuć, kształcenia umiejętności nawiązywania nieagresywnych i satysfakcjonujących kontaktów,
- działalnością w Krajowym Partnerstwie na rzecz Ochrony Dzieci przed Przemocą.

9.2) Grudziądzkie Centrum Caritas, które w ramach swej działalności charytatywnej prowadzi m.in.:

- świetlicę opiekuńczo - wychowawczą - profilaktyczną „Przystań” przy ul. Marcinkowskiego 6-8 w Grudziądzu,
- świetlicę opiekuńczo - wychowawczą - profilaktyczną im. św. Józefa przy ul. Mazurskiej 1a w Grudziądzu,
- Poradnię Rodzinną „Krąg” przy ul. Śniadeckich 6 w Grudziądzu.

Działalność świetlic polega na prowadzeniu zajęć, które mają na celu wszechstronny rozwój osobowości wychowanków, świadome i aktywne przygotowanie dzieci do życia w grupie, a także niwelowanie zachowań będących skutkiem niewydolności wychowawczej rodziny, braku wzorców i podejmowania negatywnych zachowań oraz zaproponowanie właściwej formy spędzania czasu wolnego. Z kolei działalność Poradni Rodzinnej „Krąg” polega

na udzielaniu porad z zakresu prawa rodzinnego, planowania rodziny, przeciwdziałania alkoholizmowi i innym patologiom.

9.3) Parafia Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, która prowadzi świetlicę opiekuńczo-wychowawczą „Okruszek” przy ul. Mickiewicza 43 w Grudziądzu.

IV. CEL GŁÓWNY

Kompleksowe zapewnienie wsparcia dziecku i rodzinie w gminie - miasto Grudziądz

V. CELE OPERACYJNE

- 1) Profilaktyka, edukacja i wczesna interwencja w rodzinach zagrożonych różnymi dysfunkcjami i nieprawidłowym funkcjonowaniem.
- 2) Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- 3) Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami niewydolnymi wychowawczo.

Cel operacyjny 1: Profilaktyka, edukacja i wczesna interwencja w rodzinach zagrożonych różnymi dysfunkcjami i nieprawidłowym funkcjonowaniem.

Działania	Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji zadania	Wskaźniki realizacji	Źródło finansowania
1.1 Promowanie wartości rodziny.	1.1.1. Systematyczna działalność edukacyjno-informacyjna, w tym m.in. kampanie medialne, konferencje promujące wartość rodziny.	MOPR Wydział Spraw Społecznych Centrum Profilaktyki i Terapii Organizacje pozarządowe	praca ciągła	ilość kampanii i konferencji	środki własne gminy
1.2 Podejmowanie działań profilaktycznych i wychowawczych wobec dzieci i rodzin.	1.2.1 Opracowywanie i realizowanie programów: - profilaktycznych w zakresie prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich, ochrony dzieci i rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, podnoszenia świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny - wychowawczych w szkołach.	Wydział Edukacji MOPR Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Centrum Profilaktyki i Terapii Organizacje pozarządowe	praca ciągła	ilość i rodzaj realizowanych programów	środki własne gminy

	1.2.2 Tworzenie klas terapeutycznych w szkołach dla dzieci mających trudności w nauce w szkołach masowych i nie kwalifikujących się do szkolnictwa specjalnego.	Wydział Edukacji Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze	wg potrzeb	ilość utworzonych klas	środki własne gminy
	1.2.3 Organizowanie pomocy psychologicznej dla dzieci, rodziców i nauczycieli .	Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	wg potrzeb	ilość osób objętych pomocą, ilość utworzonych etatów	środki własne gminy
	1.2.4 Tworzenie punktów konsultacyjnych dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	wg potrzeb	ilość i rodzaj punktów konsultacyjnych	środki własne gminy
	1.2.5 Organizowanie w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych zajęć podnoszących świadomość rodzicielską przyszłych rodziców.	Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	praca ciągła	ilość i rodzaj przeprowadzonych zajęć	środki własne gminy
	1.2.6 Realizacja projektów edukacyjnych skierowanych do rodzin z problemami, np. „Szkoły dla rodziców”.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Centrum Profilaktyki i Terapii MOPR	praca ciągła	ilość i tematyka zrealizowanych projektów	środki własne gminy
	1.2.7 Promowanie i organizowanie edukacji rówieśniczej wśród młodzieży szkolnej.	Wydział Edukacji Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze Centrum Profilaktyki i Terapii Organizacje pozarządowe	praca ciągła	ilość i jakość działań promocyjnych	środki własne gminy
1.3 Świadczenie poradnictwa specjalistycznego na rzecz dzieci i rodziny.	1.3.1 Świadczenie poradnictwa rodzinnego ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin niewydolnych wychowawczo oraz dzieci w tych rodzinach.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego MOPR Organizacje pozarządowe	praca ciągła	ilość osób objętych wsparciem	środki własne gminy

	1.3.2 Prowadzenie warsztatów psychologicznych dla dzieci i rodziców przez podmioty działające na rzecz rodziny.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Organizacje pozarządowe	wg potrzeb	ilość i tematyka przeprowadzonych warsztatów, ilość uczestników	środki własne gminy
	1.3.3 Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla dzieci i młodzieży uzależnionej od narkotyków i alkoholu.	Centrum Profilaktyki i Terapii	praca ciągła	ilość osób objętych wsparciem	środki własne gminy

Cel operacyjny 2: Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Działania	Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji zadania	Wskaźniki realizacji	Źródło finansowania
2.1 Wpomaganie rodziny poprzez organizowanie różnorodnych form wsparcia materialnego i niematerialnego.	2.1.1 Udzielanie pomocy dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, w tym m.in. w formie wyprawki szkolnej, pomocy stypendialnej, zaopatrzenia w podręczniki, przybory szkolne, strój szkolny.	Wydział Edukacji Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze MOPR Organizacje pozarządowe	praca ciągła	ilość osób objętych pomocą, rodzaj pomocy	środki własne gminy
	2.1.2 Pomoc w formie dożywiania dla dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach wsparcia dziennego.	MOPR Wydział Edukacji Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze Centrum Profilaktyki i Terapii Organizacje pozarządowe	praca ciągła	ilość osób objętych pomocą, rodzaj pomocy	środki własne gminy
	2.1.3 Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży np. w formie zajęć pozaszkolnych, wypoczynku letniego i zimowego.	Wydział Edukacji Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze MOPR Centrum Profilaktyki i Terapii Organizacje pozarządowe	praca ciągła	ilość osób objętych pomocą, rodzaj pomocy	środki własne gminy
	2.1.4 Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa rodzin niewydolnych wychowawczo.	MOPR Organizacje pozarządowe	praca ciągła	ilość osób objętych pomocą, rodzaj podejmowanych działań	środki własne gminy

2.2 Podejmowanie działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	2.2.1 Diagnozowanie rodzin w zakresie zagrożeń wychowawczych oraz przyczyn trudności wychowawczych i niepowodzeń szkolnych wśród dzieci i młodzieży.	MOPR Wydział Edukacji Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	praca ciągła	ilość zdiagnozowanych środowisk	środki własne gminy
	2.2.2 Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	MOPR Sąd rodzinny CPiT Placówki oświatowe (pedagodzy szkolni)	praca ciągła	ilość monitorowanych rodzin	środki własne gminy
	2.2.3 Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny w szczególności poprzez: -opracowanie i realizację planu pracy z rodziną -udzielanie pomocy rodzinie w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, zawodowych -wspieranie aktywności społecznej rodziny -podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny.	MOPR	wg potrzeb	ilość rodzin objętych opieką asystenta	środki własne gminy
	2.2.4 Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających mające na celu m.in. pomaganie rodzinie przeżywającej trudności w: -opiece i wychowaniu dzieci -prowadzeniu gospodarstwa domowego -kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.	MOPR	wg potrzeb	ilość rodzin wspierających, ilość rodzin objętych wsparciem	środki własne gminy
	2.2.5 Rozwój systemu opieki nad dzieckiem poprzez działalność placówek wsparcia dziennego i ich współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną	Wydział Spraw Społecznych Centrum Profilaktyki i Terapii MOPR Organizacje pozarządowe	praca ciągła	ilość placówek wsparcia dziennego, ilość uczestników zajęć	środki własne gminy
	2.2.6 Promowanie metody pracy w formie „streetworker-pedagog ulicy” oraz wolontariatu w tym zakresie.	MOPR Wydział Edukacji Centrum Profilaktyki i Terapii	praca ciągła	ilość i rodzaj działań promocyjnych	środki własne gminy

Cel operacyjny 3: Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami niewydolnymi wychowawczo.

Działania	Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji zadania	Wskaźniki realizacji	Źródło finansowania
3.1 Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi w obszarze pomocy na rzecz dzieci i rodziny.	3.1.1 Wspólne opracowywanie i realizowanie projektów i programów adresowanych do rodzin niewydolnych wychowawczo.	MOPR Komenda Policji Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego Organizacje pozarządowe Wydział Edukacji, Centrum Profilaktyki i Terapii	praca ciągła	ilość programów i projektów	środki własne gminy oraz środki zewnętrzne
	3.1.2 Współpraca podmiotu organizującego pracę z rodziną z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi w szczególności w zakresie: - oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej - oceny sytuacji rodzin biologicznych oraz rodzin zastępczych	MOPR Placówki opiekuńczo-wychowawcze	praca ciągła	ilość i jakość kontaktów pomiędzy podmiotami	środki własne gminy
	3.1.3 Współpraca podmiotu organizującego pracę z rodziną ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi, leczniczymi, kościelnymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.	Wydział Spraw Społecznych Wydział Edukacji MOPR Komenda Policji Sąd/ kuratorzy sądowi Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego Centrum Profilaktyki i Terapii Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Zespół Interdyscyplinarny Organizacje pozarządowe	praca ciągła	ilość i jakość kontaktów pomiędzy podmiotami	środki własne gminy
3.2 Inwestycja w kadrę pracującą na rzecz rodzin niewydolnych wychowawczo.	3.2.1 Zatrudnienie asystentów rodziny odpowiednio do potrzeb w zakresie opieki nad rodzinami wymagającymi wsparcia.	MOPR	od 2012 roku wg potrzeb	ilość asystentów rodziny w gminie	środki własne gminy oraz środki zewnętrzne

	3.2.2 Finansowanie kosztów podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz szkoleń dla rodzin wspierających.	MOPR	wg potrzeb	ilość szkoleń , ilość uczestników	środki własne gminy oraz środki zewnętrzne
	3.2.3 Podnoszenie kwalifikacji i rozwój umiejętności, w szczególności pedagogów, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, terapeutów zajmujących się problemami rodzin, dziećmi i młodzieżą.	MOPR Centrum Profilaktyki i Terapii Wydział Edukacji Centrum Pomocy Dziecku i Poradnictwa Rodzinnego Sąd Rejonowy Organizacje pozarządowe	wg potrzeb	ilość szkoleń, ilość uczestników	środki własne gminy oraz środki zewnętrzne

VI. REALIZACJA ORAZ MONITORING PROGRAMU

Realizacja Programu będzie nadzorowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Grudziądzu. Program będzie monitorowany raz w roku. Monitoring prowadzić będą wszystkie jednostki realizujące Program, a informacje o rezultatach będą przekazywane do Prezydenta Grudziądza.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny. Aktualnie opracowany Program obejmuje lata 2012 – 2014.

Niniejszy program jest zgodny ze „Strategią rozwiązywania problemów społecznych miasta Grudziądz na lata 2004 – 2015” oraz kierunkami polityki prorodzinnej państwa. Celem głównym programu jest zapewnienie skutecznej pomocy rodzinom przeżywającym trudności w opiece nad dziećmi i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, która zapewni im harmonijny rozwój i samodzielność życiową.

Program zawiera diagnozę aktualnego stanu w zakresie wspierania rodziny w gminie miasto Grudziądz wraz z analizą obecnej infrastruktury w tym zakresie oraz część strategiczną zawierającą cel główny i cele szczegółowe, zadania do realizacji, realizatorów a także wskaźniki realizacji programu oraz terminy wykonania zaplanowanych działań.